

קידושין עב

משה שווערד

1. מהרש"א על קידושין דף עב/א

הראני פרסיים דומים לחיילות של בית דוד. כפרש"י לענין גבורה דמפורש בחיילות בית דוד הגבורה בסוף ספר שמואל ובפרסיים אמרינן לעיל י' קבין גבורה באו לעולם ט' נטלו פרסיים כו':

2. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

הראני פרסיים אמר ליה דומין לחיילות של בית דוד. עיין רש"י. ועוד נ"ל בס"ד על פי מ"ש בר"ה דף י"ח ע"א, מאי כבני מרון א"ר יהודה אמר שמואל כחילות של בית דוד, פירוש כך היו מונים יוצאים בזה אחר זה בצאתם למלחמה ע"ש, וכן הפרסיים כשיוצאין למלחמה אינם הולכים החיילות בשטח רחב ובערבוביא, אלא הולכים בזה אחר זה בסדר נכון כמו חיילות בית דוד, ולא על יציאתם למלחמה דוקא קאמר, אלא שואל על הילוכם תמיד, ואמר לו שדרכם לילך בזה אחר זה כדרך חיילות בית דוד כשיוצאין למלחמה. אי נמי דוד המלך ע"ה עשה סדרים לחיילותיו בהילוכם למלחמה כמו סדרים שתמצא עתה אצל המלכים בחיילותם כי ממנו למדו המלכים לעשות, והפרסיים היו ראשנים בלימוד זה שהם למדו לעשות סדרים של חיילותם כמו סדרים של חיילות בית דוד, קודם שעשו שאר מלכים, שבזמנו עדיין לא היה זה אלא רק אצל הפרסיים:

3. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

הראני חברים אמר ליה דומין למלאכי חבלה. נראה הכונה כמו מלאכי חבלה, כיון ששולטים אינם מבחינים בין טוב לרע, אלא תם ורשע מכלים, כן אלו בעת שיהיה להם תגבורת ושליטה אין מבחינים אלא מזיקין והורגין כל אשר ימצאון...

4. ספר שערים מצויינים בהלכה

תלמידי חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת. פרש"י לבושים לבנים ועטופים כמלאכי השרת כו'. עי' ברש"י במס' פסחים (לג. ד"ה עיריין) מלאכים, כלומר ת"ח שהם כמלאכי השרת. וע"ע מה שכתבנו בענין זה במס' נדרים (כ. ד"ה ואמאי). ועי' בשטמ"ק במס' ברכות (כח). אחזו ליה בחלמא חצבי חיורי, לפי שהיו לבושין בגדי לבן אמר חיורי. ומבואר דגם בא"י לבשו בגדי לבן, וברש"י כאן מבואר דרק ת"ח שבבבל היו לבושים

לבנים. ועי' בספר אלה המצות [למהר"ם חגיז, מצוה תקמג] דחסידיים ואנשי מעשה לובשים בגדי לבן ובפרט בשבת. ובבאר היטב (או"ח סי' רסב) כתב בשם האריז"ל, שיש ללבוש ד' בגדי לבן בשבת. ועי' באגרא דפרקא (אות כח) ובדברי תורה (ח"א אות עט). אבל בתשו' פנים מאירות (ח"ב סי' קנב) כתב, דבזמנינו איכא ויהרא מי שלובש בגדי לבן כו' עי"ש.

5. דף על הדף קידושין דף עב עמוד א

אמנם מה שנהוג ללבוש בגדים שחורים בעי טעמא, דאם כי אין ללבוש כהיום בגדי לבנים אבל למה בחרו דוקא בבגדי שחורים שדומים לשעיריין כנזכר לעיל ברש"י, ובפרט בשבת החמירו המקובלים הרבה שלא ללבוש שחורים (עי' כף החיים סי' רס"ב ס"ק כ"ד, וביערות דבש אף הוסיף להתרעם ע"ז מטעם אחר דבבגד שחור אפילו בקל לבא לידי חילול שבת, כי אסור לנער בשבת בגד שחור מהאבק שעליו וכש"כ מן הגשם והטל כמש"כ בשו"ע סימן ש"ב).

אמנם לפי הנראה מנהגינו הוא עפ"י מה שכתב במהרי"ק הובא בש"ך ביו"ד (סי' קע"ח) שאין דרך הצנועים להיות אדומים בלבושם, וצבע השחור הוא דרך הצניעות והכנעה כדאמרינן מי שיצרו מתגבר עליו ילבש שחורים עי"ש, ובזמנינו שהיצר מתגבר הרבה צריכין הכנעה יתירה, (עי' עטרת זקנים סי' ל"ב סעי' ל"ז).

6. שו"ע יורה דעה - סימן שלד

(א) העובר על דבר איסור, מנדין אותו לאלתר: ... הגה - ומנדין למי שהוא חייב נידוי, ואפילו יש לחוש שעל ידי כן יצא לתרבות רעה, אין לחוש בכך (פסקי מהרא"י סימן קל"ח):

7. ספר דבר יעקב

לחוש אם ע"ז יצא לתרבות רעה. וכתבו הגר"א והט"ז שהתרוה"ד מביא ראיה מדברי רבי אצלנו. הט"ז מקשה איך אפשר משום שעבר עבירה אחת לחייבו נידוי וע"ז יעבור על כל העבירות. והראיה מרבי דוחה הט"ז שאין כוונת רבי לספר שמתנינו ואישתמוד כדי לחדש שמשמתינן אפ' ישתמדו אלא כוונתו להוכיח שכל דבריו דברי נבואה אמתיים, ולכן סיפר על אלה שישמתינו ואשתמוד שהיו מילתא דאיכא לברורי כדי שיאמינו שגם שאר דבריו אמתיים. [ולעולם לא משמתינן אם יש חשש שישתמדו, ור' אחי לא ידע שיש חשש].
/הט"ך בנקה"כ חולק על הט"ז וכתב, כיון שדין

ב"ד הוא שמנדין אין לחוש שישתמד דאל"כ בטלה דין ישראל.

8. ספר שערים מצויינים בהלכה

בתשו' חות יאיר (סי' קמא) דכש"כ כשיש חשש קלקול הנשאים אשר עונש הרע מכוון לזה, כמו שכתבה התורה כמ"פ "והנשאים ישמעו ויראו". ועי' בתשו' מהר"ם מלובלין (סי' קלח) דאם פשע במידי דחייב עליה ממון או מלקות או נידוי, אין למנוע כלל מחשש שיוסיף ויגדל עון, ואין לזוז ח"ו מדין תורתנו

9. שו"ת חתם סופר חלק ג (אבן העזר א) סימן לו

ע"ד גומר בת דבלים וטומאתה בשולים ואשר כריסה בין שינים והיא מפורסמת למופקרת ונמצא נער א' בדומה לדומה שרוצה לישא אותה כשהיא מעוברת עדיין דוקא ואיכא למיחש אם לא נתיר הנשואין נראה מרצונה שתלד ביני עממי' ותתן הילד לבית האסופים שבויין וגם איכא למיחש אם לא נתיר להם הנשואין יצאו שניהם לת"ר = לתרבות רעה = ויעשה מה שלבם חפץ. אומר בקיצור הנה להציל נפשה לא נתיר למיעבד אפילו איסורא זוטא ומכ"ש שלא נתיר לו מפני אימתה ופחד שגם שניהם יצאו לת"ר ואפי' לט"ז בי"ד ר"ס י"ד היינו שאם כבר עברו לא יענשו העוברי' בלי לידח אבן אחר הנופל אבל אם בליעל אחד יבקש ממנו להתיר לו למיעבד איסורא ואם לאו יצאו מן הדת חלילה לנו להתיר לו אפילו איסור קל דרבנן וכבר הארכתי בזה בתשובה אחרת (עי' ח"ס יו"ד סי' שכ"ב) ויעיי' חו"י סי' קמ"א ומכ"ש הכא שעכ"פ חכמ' א' יסדר קידושין וגם ניחד להם עדים ונברך להם ברכות חתני' ואיך נסייע עוברי עבירה...

10. שו"ת חתם סופר חלק ב (יורה דעה) סימן שכב

... אמנם יש להסתפק היכא דאיכא למיחש שיצא לתרבות רעה זה הרשע ויקח גם בניו הקטנים עמו ויטמעו בין העכו"ם מהו לחוש לקטני' שלא חטאן או דלמא כי צריכים אנו להעמיד דתינו ואין אנו חוששי' לשום דבר ... אבל סרבן ועבריין בעלמא מאן לימא לן שלא נחוש על בניו שיהיה צדיקים ואיך נגרשם מהסתפח בנחלת ה' ...

11. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

שם היום יושב בחיקו של אברהם אבינו. נראה עיקר כמאן דמפרש היום נימול, ולא כמאן דמפרש היום נפטר, דאם כן הוה ליה להזכירו בתואר רב אדא, ולא היה קוראו בשמו בלבד:

12. תוספות הרא"ש מסכת קידושין דף עב עמוד ב

היום ישב בחיקו של אברהם אבינו. [1] פירש"י שנימול בו ביום והאריך ימים עד דורות אחרונים שהיה בימי רב נחמן בר יצחק כדאמר' בפ' לא יחפור, ולא נהירא דההוא דהתם היה תלמידו של רבא והיאך יתכן שנימול ביום שמת רבי והיה תלמידו של רבא הא אמרינן ביום שמת רבי נולד רב יהודה וביום שמת רב יהודה נולד רבא, ולעיל בפ"ב נמי [2] משמע דרב אדא בר אהבה היה רבו של רב נחמן דאמר רב נחמן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר"מ במעשר, הילכך נראה דשנים היו.

13. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

היום נולד רב יהודה בבבל. קשא למה הזכירו בשם רב, ואע"ג דעדיין לא הוה רב, ולרב אדא בר אהבה לא הזכירו בשם רב, ועוד קשא למה ברב אדא הזכיר שם אביו, וברב יהודה לא הזכיר שם אביו, שהיה שמו יחזקאל... ונ"ל בס"ד, דרב יהודה נולד בבבל תמורת רבינו הקדוש שהיה שמו יהודה, ולכן שהוא נולד תמורתו הזכירו בשם רב, וגם לא הזכיר שם אביו, ולכן עשה גבי רב יהודה עוד שינוי אחר מהא דרב אדא בר אהבה, והוא כי גבי רב יהודה לא הזכיר שם העיר שהיתה פומבדיתא, וגבי רב אדא בר אהבה הזכיר שם המקום שהוא אקרא דאגמא, ורמז להם בזה שהודיעם דתמורתו נולד באקרא דאגמא, דאינו בארץ ישראל, דהשתא יאות להם לעשות מספד גדול, דאע"ג דנולד צדיק אחר, הנה ארץ ישראל עצמה חסרה גברא רבא, ולכן לבני ארץ ישראל שמגיע להם החסרון יותר יאות להם למכבי ולמספד, ולכן הכתוב דימה לצדיק הנולד תמורת צדיק לשמש, שאין זריחתו ושקיעתו במקום אחד, אלא זורח במזרח ושוקע במערב:

14. ספר שערים מצויינים בהלכה

**שׁאִין צַדִּיק נִפְטָר עַד שֶׁנִּבְרָא צַדִּיק כְּמוֹתוֹ. הַאִי
כְּמוֹתוֹ לְאוֹ דוֹקָא, וְאִינוּ כְּמוֹתוֹ מִמֶּשׁ
אַלָּא דוֹמָה לְפִי עֵרֶךְ דּוֹרוֹ, וְכַעֲיֵן זֶה בְּגַמְיָ לְעִיל
(מא: :) מִנִּין שְׁשֵׁלוֹחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, וְהַבְּאִנוּ
שֶׁם (ד"ה מִנִּין) דְּאִינוּ כְּמוֹתוֹ מִמֶּשׁ דֶּה־מִקְיֵשׁ
אִינוּ כְּמוֹקֶשׁ, וּמִצִּינוּ בִּנְחָ שֶׁהַעִידָה הַתּוֹרָה עָלָיו**

15. דף על הדף קידושין דף עב עמוד ב

בגמ': ללמדך שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו.

ולכאורה אם כן למה צריך להצטער בסילוק הצדיק, הרי יש כבר צדיק אחר במקומו.

והביא **התיד"א** בספרו מראית העין מספר טעמים שמחמתם ראוי להצטער במיתת הצדיק, **א, שהצדיק שיבוא תמורתו, אין וודאות שיהיה בעיר ובמקום שהיה הצדיק הקודם, ועל כן ראוי לבני העיר שהצדיק היה יושב בקרבם שיצטערו על כך. וב', שהצדיק שנפטר היה כבר גדול ושלם, ואילו הצדיק שנולד, עוד יקח לו מספר שנים עד שיגדל למעלתו של הראשון, ובינתיים החיסרון קיים**

ובזה ביאר מה שאמרו חז"ל (שיר השירים רבה ו, ה), 'תלמיד חכם אם מת מי מביא לנו תמורתו', דמדויק כאן שני דברים, 'מי מביא לנו', דיתכן שיבוא למקום אחר, ובנוסף חסר לנו 'תמורתו', כיון שבינתיים עוד לא גדל כצדיק שנפטר.

ביערות דבש (ח"א דרוש ג') ביאר לפי מאמר זה, מה שאמרו במסכת מגילה (יג, ב), 'תנא, כיון שנפל פור בחודש אדר שמח (המן) שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד', ולכאורה למה הקדימו את מיתתו ללידתו, הרי בתחילה נולד ואחר כך מת, והיה צריך לומר 'ולא היה יודע שבשבעה באדר נולד, ובשבעה באדר מת'.

אלא שאין הכוונה למשה רבנו, אלא לצדיק שנולד במקומו, ואמרו שהמן לא ידע שאף על פי שמשו רבנו מת, מכל מקום כבר נולד צדיק אחר במקומו.

16. דף על הדף קידושיו דף עב עמוד ב

בגמ': זרחה השמש ובא השמש עד שלא ככתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי שנאמר ונר אלקים טרם יכבה ושמואל שוכב וגו' צוה ה' ליעקב סביביו צריו.

בפנים יפות (חוקת) ביאר למה הצדיק מכונה שמש, לפי שהשמש כלילה כשאינה מאירה, אין זה משום שכבתה, אלא משום שבזמן זה מאירה במקום אחר, וכמו שנאמר (קהלת א, ה) 'אל מקומו שואף זרחה הוא שם', שבכל מקום שהשמש הוא שם זרחה הוא שם, כן הצדיק שנאסף מן העולם הזה, לא התבטל, אלא עבר אל עולם עליון וזרחה הוא שם, אלא שנחשד לעולם התחתון, והיינו דכתיב בפטירת הצדיק 'ויאסף אל עמיו', שנאסף מן העם שבעולם הזה אל העם שבעולם העליון.

17. ספר דבר יעקב

בן רד"ה לעולם וכו' והכי נמי מאחר שגזלום מהם ונתייאשו מהם זהו הפקר וכו' ומשום לשון הפקר נקט לה - א. כלומר נקט נתייאשו שהיו לשון הפקר. ומבואר ברש"י דאיש היו הפקר, וכן כתב רש"י בגיטין [לח. ד"ה יאוש] יאוש היו הפקר [ובדף לט: ד"ה נתייאשתי] נתייאשתי לשון הפקר הוא.

התוס' [ב"ק סו. ד"ה כיון] כתבי שיאוש אינו הפקר, כלומר מי שמתיאש אינו מפקר אלא כיון שהבעלים התיאשו התורה מפקירה. וזכירנו ראה מהא דמבואר בגמ' בב"ק שמי שבא לזייב באיסורא [לפני יאוש], אינו קונה אחר יאוש, ואם הבעלים הפקירו בודאי קונה מי שבא לזייב לפני ההפקר.

התוס' בב"ק מקשים מהגמ' [כאן ובגיטין] שאומרת לפי שמואל שהאומר נתייאשתי מעבדי א"צ שטר שחרור, משמע שהיו הפקר. והתוס' תירצו דהכא היינו טעמא דכמו בהפקר א"צ שטר שחרור משום שאין רשות רבו עליו, הי"ע כשנתייאש אין לרבו רשות עליו.

המתנ"א [זכיה מהפקר סימן ז] כתב שישיבת רש"י שלשון יאוש היו לשון הפקר. וראינו רש"י מהגמ' שאומרת לפי שמואל שהאומר נתייאשתי מעבדי א"צ שטר שחרור, משמע שהיו הפקר. וזכירנו

במתנ"א שיאוש היו הפקר ממש. אבל הקה"ח [סימן י"סב-א] כתב שגם לפי רש"י אינו כהפקר ממש, [דאין לשון יאוש לשון הפקר], אלא הרי הוא רק סילוק רשותו ונקנה כמו הפקר, אבל אין בו משום הפקר מדעת.

18. ספר דבר יעקב

ב הנה"מ [סימן רסב-ג] וקה"ח [סו"ס תו] כתבו נ"מ בין יאוש להפקר, שהפקר יוצא מרשות בעלים מיד כאשר הבעלים הפקירו, ואילו ביאוש החפץ יוצא מרשותם רק כאשר מישהו זוכה, אבל הבאר יצחק [יו"ד סימן כג ענף ד] מוכיח שגם ביאוש יוצא מרשותו מיד. והקה"י [ב"ק סו"ס לז] מביא שכן כתב החזו"א [עיין חזו"א ב"ק סימן יח-א].

המחנ"א [זכיה מהפקר ז] ודב"א [ח"ג סימן כ-ג] כתבו שיש נ"מ בין הפקר ליאוש, לענין דבר שאינו ברשותו, דהפקר לא מהני לדבר שאינו ברשותו [וכ"כ קה"ח סימן ריא-ד] כדמוכח בגמ' [ב"ק סו"ט], ויאוש מהני לדבר שאינו ברשותו, שהרי מהני יאוש בגזילה שהוי אינו ברשותו. והרמב"ן [ב"מ כו:] כתב שיאוש מהני רק לדבר שאינו ברשותו, אבל לדבר שנמצא ברשותו לא מהני יאוש. והסברא בזה שיאוש הוי דין התורה, שע"י יאוש התורה נתנה בו דין שהכל יכולים לזכות בו [כ"כ בשו"ר ר' שמואל ב"מ כא. סימן א].

הדב"א כתב עוד נ"מ שהפקר לא מהני לדבר שלא בא לעולם, ויאוש הוי כסילוק שמהני לדבר שלא בא לעולם.

הפנ"י בגיטין כתב שלפי רש"י שיאוש הוי הפקר, א"כ מהני גם בקרקע, דפשיטא שמהני הפקר בקרקע דמקור דין הפקר ילפינן משמיטת קרקע, ולכן מובן שגם בעבדים שייך יאוש. ומקשה הפנ"י מרש"י [סוכה ל:] שכתב שאין יאוש בקרקע.

19. ספר דבר יעקב

ג] ממזרי ונתני טהורים לעתיד לבא דברי ר' יוסי ר"מ אומר אין טהורים – נחלקו הראשונים האם מירי במזור ידוע או במזור שנשמע. וישטת הרמב"ן שמיירי במזור ידוע שלפי ר' יוסי יהיה כשר לעתיד לבא, ומזור שנשמע ואינו ידוע לכו"ע אין אליהו מגלה ויהיה מותר לעתיד לבוא דלכו"ע משפחה שנשמעה נשמעה. הרמב"ן מביא ראיה מהא דהקמה בקרא ויטב מזור באשדוד, ואם נימא

שבממזר ידוע לכו"ע יש איסור מה הקושיה הרי
שם מיירי בממזר ידוע.

ומקשים הרמב"ן והרשב"א א"כ בטלת לאו
דלא יבא ממזר לעתיד לבא. ומתצים הרמב"ן
והרשב"א שתהיה הוראת שעה להכסיר אותם
הממזרים שנולדו לפני שבא אליהו, אבל הנולדים
לאחר מכן יהיו אסורים.

ש"יטת הר"ן והריטב"א ביטם רבו והרא"ש [סימן
א ובתורא"ש] ותוס' [סנה' נא:] שהמחלוקת בממזר
שנטמע ואינו ידוע אבל ממזר ידוע יהיה אסור
לעתיד לבא, דאין שום מצוה בטלה לעתיד לבא.
הר"ן ותורא"ש מביאים ראיה מהא דקאמר ר'
יוסף אילולא הלכה כר' יוסי היה אליהו מפיק מינן
צוורני קילורין, משמע שמיירי באינם ידועים שאלהו
היה מגלה אותם.

והא דפריך מקרא דוישב ממזר באשדוד, ולא
מתרץ שמיירי בממזר ידוע. מתרץ הר"ן דבשלמא
לר"מ קמ"ל קרא שאלהו יגלה מי ממזר והם יצטרכו
להבדל ולישב בפני עצמם, אבל לפי ר' יוסי שמיירי
בפסולים ידועים א"כ מאי קמ"ל קרא.

התורא"ש תירץ דממזר ודאי א"צ להבדילם
דהכל בדלים מהם, וע"כ קרא מיירי במטומעים
שצריך להבדילם ולרחקם מישראל כדי שלא יטמעו
בהם.

20. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

שם והלא כבר נאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. פירוש בעל כרחנו צריכין אנו לפרש על טהרת ממזרים, דאם
טהרה דטומאת מת וכיוצא, אין זה בידי שמים אלא בידי אדם על ידי אפר פרה. ...

21. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף עב/א

שם בשלמא לר' מאיר היינו דכתיב וישב ממזר באשדוד. נ"ל בפסוק זה נרמז סוד טעם הממזר, והוא דאיתא בשער המצות
לרבינו האר"י ז"ל בפרשת כי תצא, דנשמות הממזרים הם מן המלכים הנקראים כלים, מבחינה שעדיין לא נבררה ונתקנה,
אלא עודנה מעורבת בסיגים רעים של קליפות, ולכך אסורים לבא בקהל שהם נשמות הבאים מן המלכים אחר הבירור
והתיקון שלהם ע"ש. ... והנה יש דוד עומד על האש, בזה מוכרח להיות שחרורית מכה האש, ויש דוד נקי ובר שאינו עומד
על האש, כדי שישחיר מעשן האש, ולכן דוד שהוא מקום מוצא נשמות ישראל, ידמה לדוד שאינו עומד על האש, ואין בו
שחרורית, אך דוד שהוא מקום מוצא נשמות הממזרים, ידמה לדוד אשר על האש, שיש בו שחרורית הרבה, וז"ש וישב
ממזר באשדוד, חלק תיבת באשדוד לשתים, וקרי בה אש דוד, רצה לומר דוד ששולט בו האש שהוא מלוכלך בשחרורית
הרבה, דכן הוא מקום מוצא נשמות הממזרים, שהוא מן כלים שמעורבים בסיגים רעים, שהם דינים קשים מאד...

ד' א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי -
 התוס' [סנה' נא: וזבחים מה. ותו"י יומא יג.]
 והתורא"ש כאן מקשים וכי אתי לאיטמיעין הלכתא
 למשיחא, דהכי פריך בסנה' וזבחים.
 התוס' והתורא"ש מתרצים דמיירי בממזר שנטמע
 [כנ"ל באות ג], ויש נ"מ בזה"ל שלא להימנע
 מלהנשא למשפחות שאינן ידועות שמה ימצא פסול
 לעתיד לבא, כיון שישארו טהורים לעתיד לבא.
 התוס' והתורא"ש הביאו שיטת ר' חיים שתירץ
 דלא פריך הלכתא למשיחא אלא היכא דמיירי בעשה
 עבירה, דכיון שאיכא תרתוי דעשה עבירה ונ"מ
 למשיחא אינו שכיח כלל, ולכן פריך דא"צ לומר
 מה ההלכתא.
 התו"י ביומא תירץ שר' יוסף הוא דפריך בכמה
 דוכתי הלכתא למשיחא, ושאר אמוראים פליגי וס"ל
 דפוסקים הלכתא למשיחא.

23. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף עה/א

דתניא גר עד עשרה דורות מותר בממזרת מכאן ואילך אסור בממזרת ויש אומרים עד שישתקע שם עבודת כוכבים ממנו

24. רמב"ם יד החזקה - הלכות איסורי ביאה פרק טו

(ח) גיורת שנשאת לגר והולידו בן אע"פ שהורתו ולידתו בקדושה הרי זה מותר בממזרת וכן בן בן בנו עד שישתקע שם
 גירותו ממנו ולא יודע שהוא גר ואח"כ יאסר בממזרת ואחד הגרים ואחד העבדים משוחררין דין אחד לכולן:
 (ט) גר שנשא בת ישראל או ישראל שנשא גיורת הולד ישראל לכל דבר ואסור בממזרת:

25. הר"ן על הר"ף מסכת קידושין דף ל עמוד ב

ומותר בממזרת כר' יוסי מיהו דוקא עד עשרה דורות א"נ עד שישתקע שם גיותו ממנו אבל אחר מיכן אסור בממזרת והכי
 איתא בגמרא לקמן [דף עה א] וכתב הרמב"ם ז"ל בפרק ט"ו מהלכות איסורי ביאה בגר שנשא גיורת דוקא אבל גר שנשא
 בת ישראל הולד ישראל גמור ואסור בממזרת ולא ידעתי מנין לו דאע"ג דעובד כוכבים הבא על בת ישראל הולד ישראל
 גמור ואסור בממזרת התם היינו טעמא משום לפי שאי אפשר לו להתייחס אחר אביו דלמשפחותם לבית אבותם בישראל
 הוא דכתיב אבל זה שאביו ישראל גמור למה לא יתייחס אחר אביו ויהא נדון כגר דמותר בממזרת והרי כאן יש [דף סו
 ב] קידושין ואין עבירה והולד הולך אחר הזכר וצ"ע:

26. אבני מילואים סימן ד

[טו] גר שנשא בת ישראל. - והוא דעת הרמב"ם [פט"ו איסו"ב ה"ט] דאסור בממזרת משום דשדית ל' בתר אימ' שהיא
 ישראלית. והקשה הר"ן דלמה לא נאמר כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר והוי גר ומותר בממזרת.
 וב"ש כתב ז"ל ואפשר דס"ל להרמב"ם כלל זה לא אתמר אלא בישראל ולא כשיש צד אחד גר דהא קי"ל גר בממזרת ג"כ
 הולד ממזר אע"ג דיש קידושין ואין עבירה עכ"ל. והיינו דלמשפחותם לבית אבותם לא נאמר אלא בישראל ולא בגר.

27. שולחן ערוך אבן העזר הלכות פריה ורביה סימן ד סעיף כב

גר ועבד משוחרר, לך מותרים בממזרת. וכן ממזר מותר בגיורת ובמשוחררת, משום דקהל גרים לא אקרי קהל, והולד
 ממזר. ואפילו היתה הורתו ולידתו בקדושה, כגון שהיה אביו גר ונשא גיורת, אפילו הכי מותר בממזרת, ודוקא עד עשרה

דורות, אבל מכאן ואילך אסור, שכבר נשתקע ממנו שם גירות ויבואו לומר: ישראל נושא ממזרת. ולהרמב"ם מותר בממזרת, וכן בן בן בנו, עד שישתקע שם גירותו ממנו ולא יודע שהוא גר, ואח"כ יאסר בממזרת. אחד הגרים ואחד העבדים המשוחררים, דין אחד לכולם.

28. בית שמואל סימן ד: לה

מותרים בממזרת - דקי"ל קהל גרים לא נקרא קהל, ונ"ל מות' היינו מצד ממזרת אין איסור אבל מ"מ אסור להרבות ממזרים, כי בניו הם ממזרים ושפחה אסורה לגר דהא הוא מוזהר על כל מצות, מיהו גר עמוני שרצה לישא שפחה מסופק בח"מ ולכאורה נראה דתליא בשני תירוצים אלו לרמב"ם י"ל דמותר כדי להכשיר זרעו ולר"ת י"ל דאסור דהא אין יצירתו בעבירה, וגר עמוני שנשא ממזרת כתב בח"מ דהולכים אחר פגם שניהם והולד הוא ממזר עמוני:

29. ספר מנחת חינוך - מצוה א - אות כב

[כב] ופסולי קהל כגון ממזר אם חייב בפריה ורביה, עיין פרי מגדים או"ח סי' ר"מ ס"ק א' נסתפק בזה בדין פסולי קהל. ולכאורה כיון דממזר חייב בכל המצוות, פרט לענין פסולי קהל דמותר בהם, אבל בכל המצוות לא מצינו דממזר יהיה פטור, והראשונים הקשו היאך יהיה ממזר מותר בשפחה, יעוין שם, א"כ ודאי חייב. ובש"ך יו"ד סי' רפ"א סק"ח נראה דממזר אינו חייב בכל המצוות, ועיין נודע ביהודה מהדורא תנינא יו"ד סי' קפ"ב ומהרי"ט אלגאזי דף פ"ט [בכורות פ"ח אות ס"ה (הראשונה)], השיגו על זה מכמה דוכתי דממזר ודאי חייב בכל המצוות, א"כ לכאורה חייב ג"כ בפריה ורביה. אך מ"מ צ"ע, כיון דמרבא פסולים בישראל היאך תצויהו תורתנו הקדושה שדרכיה דרכי נועם להוליד בנים ממזרים, ואם יהיו לו בנים משפחה, לא יקיים כי אין הולד שלו, א"כ צריך ליקח אשה חוץ משפחה, ולא יטהרו הבנים בשום ענין, ואיך שייך לומר שמצווה בפריה ורביה ...

[כג] וגר עמוני ומאבי ג"כ צ"ע אם חייב בפריה ורביה, כי הבנים יהיו פסולין, דעמונים ומאבים פסולים לעולם. אף דהבנות יהיו כשרים דעמוני ולא עמונית [יבמות ע"ו ע"ב], מ"מ המצוה של פריה ורביה אינה אלא בבן ובת, והבנים פסולים וירבה פסולים בישראל, ואפשר בכאן ירבו גם כן כשירות, כי הבן ג"כ יוולדו לו בנות והם כשירות, על כן חייב במצוה זו, אבל ממזר דמרבא רק פסולים צ"ע כמו שכתבנו לעיל [באות הקודמת]. אך דמבואר בשו"ע כאן סעיף ו' דאם היה לו ממזר קיים פ"ו אף דמרבא פסולים, א"כ י"ל דממזר חייב, אבל כבר כתבנו [לעיל סוף אות ח'] שהוא צ"ע, והרי"ף והר"מ השמיטו הירושלמי [דבממזר קיים פריה ורביה] וצ"ע:

30. תוספות רא"ש על קידושין דף עג/א

וחד למשרי שתוקי בישראל...ומיהו קשה דהכא דרשי תרי קהלי קמאי לכהנים ולויים ובפ"ק דהוריות אמרי' דשבט לוי לא איקרי קהל דכל שאין לו אחוזה אינו קרוי קהל והכא משמע דטפי אית לן לאוקומי בכהני ולויי טפי מבשאר ישראל, וי"ל דשאני הכא דכתיב בקהל ה' הילכך מיסתבר למימר דאותם הקדושים טפי מיקרו קהל ה' אבל התם דכתיב לעיני קהל משמע טפי בישראל: